

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"
Освітня програма	1588 Економіка підприємства
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	1588
Назва ОП	Економіка підприємства
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Лаврененко Валентина Віталіївна, Царенко Ілона Олександрівна, Дацій Олександр Іванович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	25.05.2020 р. – 27.05.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2019/11/1588-Ekonomika-pidpryyemstva.pdf
Програма візиту експертної групи	https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2019/11/Dnipro-programa-vizytu_19.05-1.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП “Економіка підприємства” в цілому справляє переважно позитивні враження. Відбувається рух у напрямі удосконалення ОП. До викладання залучений вмотивований НПП, керівництво здійснює підтримку та стратегічне орієнтування на розвиток ОП. Цьому сприяє намагання залучити до ОП роботодавців, інтернаціоналізація Академії, розвиток системи внутрішнього забезпечення якості шляхом формалізації процесів на основі внутрішніх Стандартів, конструктивна атмосфера взаємопідтримки, зусилля з впровадження академічної доброчесності, врахування галузевих аспектів у процесі уточнення позиціонування ОП, ґрунтовна теоретична підготовка з базових економічних дисциплін. Поряд з позитивними враженнями і сильними сторонами аналіз ОП за Критеріями показав неоднозначність та наявність певних недоліків, що потребують усунення. Так, за критерієм 1, подальший розвиток ОП вимагає посилення унікальності та уточнення її ролі в освітньому процесі Академії шляхом перетворення сильних сторін програми у конкурентні переваги, очевидні для здобувачів. За критерієм 2 виявлено недостатню відповідність структури та змісту ОП встановленим вимогам і необхідність суттєвого доопрацювання. Вважаємо, що ОП за цим критерієм, потребує більшого оновлення та осучаснення, ніж це фактично відбулося за період 2016-2019 років. За критерієм 3 встановлено у цілому відповідність вимогам, але сучасні реалії вимагають пошуку креативних та інноваційних рішень при реалізації вступної кампанії на ОП. Аналіз за критерієм 4 виявив, що недостатньо застосовуються сучасні підходи у викладанні, а силабуси потребують осучаснення на засадах студентоцентризму. За критерієм 5 виявлено певну формальність і традиційність практик, що застосовуються. Політика забезпечення академічної доброчесності потребує поглиблення, посилення та більшої систематичності. За критерієм 6 притаманна достатня відповідність НПП заявленим цілям програми, проте зусилля з підвищення академічної та професійної кваліфікації та педагогічної майстерності мають посилюватися. Аналіз критерію 7 показав, що матеріально-технічне та інформаційне забезпечення є достатніми для реалізації ОП. Академія опікується питаннями створення умов для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, проте такі умови можуть бути покращені. Щодо відповідності критерію 8, то в Академії розроблено необхідні внутрішні нормативні стандарти та положення, розпочато процес активної залучення здобувачів, роботодавців та інших стейкхолдерів до періодичного перегляду та удосконалення програм, проте ця діяльність потребує посилення рівня інтегрованості та злагодженої взаємодії всіх залучених сторін. За критерієм 9 виявлено, що в цілому забезпечується прозорість та доступ до необхідної інформації. Інформація оновлюється та є чинною на момент її знаходження на сайті університету, проте спостерігаються певні технічні збої та ускладнений пошук необхідних документів в окремих випадках.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Налаштованість на розвиток ОП, плани щодо поширення процедур анкетування учасників освітнього процесу. Орієнтація на галузевий контекст через включення до складу освітніх компонент, які враховують специфіку ЗВО, сильна теоретична підготовка з економіки. Правила, що стосуються ОП, є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, та оприлюднені на офіційному сайті ЗВО. Всі документи, що регламентують правила прийому, знаходяться в публічному доступі. Правила вступу, правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності та визнання результатів навчання, отриманих в неформальній/інформальній освіті, визначені в ПДАБА. Варто відзначити наявність на сайті ЗВО таких вкладок як навігатор та календар вступника. Наявність на офіційному сайті Стандарту (Положення) “Про контрольні заходи” дає змогу здобувачам ознайомитися з процедурою оскарження результатів атестації здобувачів, проведення підсумкового та організацію поточного контролю. Активна діяльність Академії у міжнародному векторі дає можливість брати участь у міжнародних проєктах як викладачам, так і здобувачам. Наявність відкритого доступу до електронних ресурсів бібліотеки та можливість використання дистанційної платформи Microsoft Office 365 В ЗВО є доступ до програми Unicheck (до 2025 року). Створена та функціонує Комісія з питань етики й академічної доброчесності, до якої залучено представників студентства. Викладацький склад за ОП характеризується різноманітністю академічних здобутків, налаштований на посилення практичної підготовки здобувачів та урізноманітнення навчальних занять. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення є достатнім для реалізації цілей та програмних результатів навчання. Відремонтовані приміщення аварійних ділянок фасаду, проведено поточний ремонт спортивного комплексу та приймальної комісії. Розвиток інституту менторства дає можливість швидкої соціальної адаптації здобувачів вищої освіти. Психологічною службою постійно проводяться семінари-тренінги та круглі столи, є можливість надання індивідуальних консультацій. Активна діяльність бібліотеки в напрямку постійного поповнення електронного репозитарію створює підґрунтя для зростання якості освітнього процесу та наукової роботи викладачів та студентів. Навчально-науковим інститутом інноваційно-освітніх технологій ПДАБА проводиться впровадження нових програмних продуктів та удосконалення вже існуючих. ЗВО виробила внутрішню політику забезпечення якості, яка є публічною і базується на системі менеджменту якості. Інформація про ОП є публічною. Існує система координації з питань забезпечення якості. Проводиться централізований моніторинг якості ОП. Результати анкетування розміщені на сайті ПДАБА. В ЗВО розроблені та розміщені на офіційному сайті внутрішні НПА, які регулюють освітній процес, що забезпечує відкритість провадження освітнього процесу за ОП для всіх зацікавлених сторін.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Ймовірність внутрішньої конкуренції між ОП економічного факультету ЗВО, недостатнє фокусування ОП “Економіка підприємства” за спеціальністю 076. Ознаки викладацькоорієнтованого підходу Незначний обсяг освітніх компонент (ОК), що покривають предметну область спеціальності 076, переобтяженість навчального плану схожими дисциплінами теоретичного характеру Умовний характер формування індивідуальної ОК через пропонування здобувачам вибіркового дисциплін великими пакетами, неочевидна їх сфокусованість, недостатній рівень розуміння особливостей набуття soft skills та відсутність у силабусах опису завдань щодо їх набуття Відсутність у Програмі фахового вступного випробування конкретних підтем Недовикористання інноваційних методів викладання, застаріла форма силабусів, громіздкі списки літератури, відсутність опису завдань, узагальнені критерії оцінювання, незаявлена політика курсу Несистемність популяризації академічної доброчесності, формалізованість контрольних заходів та застосування традиційних форм оцінювання Пасивність здобувачів у міжнародних програмах ЗВО Фрагментарність залучення практиків до освітнього процесу Несистемність заходів з підвищення кваліфікації НПП Застаріла інформація з працевлаштування на сайті Пасивна участь здобувачів у розвитку системи внутрішнього забезпечення якості Рекомендації Інституціоналізувати врахування думок усіх стейкхолдерів при оновленні ОП шляхом регулярного та публічно висвітленого анкетування. Посилити унікальність ОП шляхом розробки міждисциплінарних пакетів (вибіркового) дисциплін, впровадити сертифікаційні елементи ОП Посилити відповідність ОП Стандарту за спеціальністю 076 через збільшення частки дисциплін, які охоплюють аспекти підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та збалансування структури ОК Трансформувати ОП на засадах студентоцентризму, забезпечення можливостей набуття soft skills, оновлення дисциплін через врахування особливостей функціонування цифрового підприємницького середовища, сучасних ІКТ в економіці, електронної комерції тощо Оновити силабуси на засадах компетентнісного підходу, поглибити описи дисциплін у контексті передбачених ПРН, структури оцінювання, політики курсу Усунути фрагментарність та поглибити академічної доброчесності, оновити методи викладання та осучаснити контрольні заходи, ініціювати доопрацювання Програм фахових вступних випробувань Системно залучати практиків та представників роботодавців до організації та удосконалення ОП Активізувати заохоченість здобувачів до участі у програмах як наукового спрямування, так і міжнародної активності Заходи з підвищення кваліфікації НПП, розвитку їх майстерності, підвищення рівня володіння інноваційними методами та технологіями, soft skills здійснювати на системній та інституціоналізованій основі Активізувати роботу з консультування щодо працевлаштування здобувачів. Забезпечити подальший розвиток внутрішньої системи забезпечення якості освіти на принципах регулярності, безперервності, прозорості та публічності

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (далі ОП) започаткована в рамках спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» з 2016 року. Цілі ОП за формальною ознакою відповідають місії та стратегії ПДАБА, зазначених у Стратегії розвитку Придніпровської державної академії будівництва та архітектури на 2020 – 2025 роки, https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/04/Strategiya_2020-2025-1.pdf. Зазначена Стратегія містить сукупність принципів функціонування ПДАБА у 2020-2025, і не описує конкретних механізмів подальшого розвитку Академії та її позиціонування на національному та регіональному рівнях. Відповідно цілі ОП сформульовано досить узагальнено, що не дозволяє на цьому рівні аналізу чітко відрізнити ОП від інших аналогічних програм, зокрема й тих, що реалізуються безпосередньо в Академії. ОП реалізується на економічному факультеті, який пропонує здобувачам широкий перелік інших освітніх програм економічного профілю <https://pgasa.dp.ua/departments/econom/>.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОП було розроблено і затверджено у 2016 році з урахуванням вимог Національної рамки кваліфікацій. У 2016 р. до складу розробників ОП, крім викладачів кафедри, увійшли роботодавці, які поєднують викладацьку та практичну діяльність за фахом, зокрема проф. Левчинський Д.Л. та доц. Попова В.В. При розробці ОП було враховано пропозиції роботодавців щодо включення до освітніх компонент дисциплін “Ціноутворення в будівництві та вартісний інжиніринг” (протокол засідання кафедри № 12 від 29.06.2016 р.). В 2018 році та 2019 роках ОП було переглянуто в зв'язку з виходом Стандарту вищої освіти зі спеціальності 076 за першим (бакалаврським) рівнем

вищої освіти (наказ №1243 від 13.11.2018 р.) та з урахуванням пропозицій роботодавців, які полягали у такому: 1) включення в навчальний план дисципліни економічного спрямування, вивчення якої дозволить ознайомити здобувачів першого року навчання з основами та особливостями обраної спеціальності (протокол засідання кафедри № 10 від 26.06.2018); 2) розширити перелік результатів навчання за рахунок вміння оцінювати вартість будівельних робіт та складати й аналізувати кошторисну документацію (протокол засідання кафедри № 8 від 12.02.2019). У 2019 р. до складу розробників ОП було залучено Іконнікова М.Ю., директора ТОВ «ІР Днепр». Оновлену ОП було обговорено та схвалено на засіданні кафедри обліку, економіки та управління персоналом підприємства (протокол № 8 від 12.02.2019 р.) та затверджено Вченою радою ДВНЗ ПДАБА 26.02.2019 р. (протокол №8). З боку студентів було запропоновано більш глибоко вивчити питання, пов'язані з людськими ресурсами та управлінням персоналом та поглибити знання з професійної іноземної мови (протокол засідання кафедри № 10 від 10.03.2020), а також розробки Положення про варіативні компоненти ОП та Положення про розробку ОП та навчальних планів з економічних спеціальностей (витяг з протоколу Вченої ради економічного факультету № 7 від 18.02.2020 р.). ОП розміщено на офіційному сайті за посиланням <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/07/076-Pidpryyemnytstvo-torgivlya-ta-birzhova-diyalnist.pdf> та <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/07/076-Pidpryyemnytstvo-torgivlya-ta-birzhova-diyalnist-2.pdf>, проте за цими посиланнями відсутні можливості для здобувачів (відповідні поля) залишати коментарі та надавати пропозиції. На даний момент питаннями анкетування здобувачів займається створений у 2019 р. відділ якості освіти, маркетингу та профорієнтаційної роботи. <https://pgasa.dp.ua/academy/struktura/viddili/viddil-yakosti-marketingu-ta-proforiyentatsijnoi-roboty/>. Цей же відділ займається й анкетуванням роботодавців. З 22.05.2020 р. відбувається громадське обговорення проєкту нової <https://pgasa.dp.ua/discussions/proekt-osvitno-profesijnoi-programy-svo-pdaba-076b-2020-ekonomika-pidpryyemstva/>. У ході проведення фокус-груп зі здобувачами, НПП, роботодавцями та іншими стейкхолдерами учасники наголошували на відкритості Академії до сприйняття будь-яких ідей щодо удосконалення ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Під час акредитації було підтверджено, що проєктна група здійснювала роботи з аналізу тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Надано інформацію про відповідні роботи з аналізу та моніторингу. Врахування галузевого контексту є особливістю ОП, оскільки специфіку будівельної галузі представлено в освітніх компонентах ОП. Факти і докази: фокус-групи з роботодавцями, навчально-викладацьким персоналом, менеджментом Академії, інформація про бакалаврські програми, що реалізуються в інших ЗВО.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

На момент розробки та впровадження ОП у 2016 р. програмні результати навчання узгоджувалися з вимогами Національної рамки кваліфікацій. Для акредитації надано дві освітні програми (в редакції 2016 та 2019 рр.) та відповідні навчальні плани. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” за першим (бакалаврським) рівнем затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. № 1243. Визначені стандартом вищої освіти результати навчання (РН 1-20) досягаються в ОП 2019 року за рахунок вивчення нормативних навчальних дисциплін циклу загальної та професійної підготовки. Для врахування специфіки будівельної галузі, що вивчається здобувачами ОП, до переліку результатів навчання в Розділ V ОП 2019 р. було додано РН 21 «Вміти планувати і оцінювати вартість виконаних робіт, перевіряти і аналізувати кошторисну документацію на всіх стадіях інвестування», який досягається за рахунок вивчення компонентів ПН. 16, ПН. 19, ПВ. 1.02, ПВ. 1.09 та ПВ. 1.11.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Налаштованість на розвиток ОП, врахування інтересів стейкхолдерів, плани щодо поширення процедур анкетування учасників освітнього процесу, залученість роботодавців у процеси оновлення ОП. Роботодавці виявляють зацікавленість у розвитку ОП, зазначають на необхідність посилення набуття здобувачами освіти soft skills, розуміють необхідність інституціоналізації своєї участі у процесах удосконалення освітньої діяльності. Орієнтація на галузевий контекст через включення до складу освітніх компонент дисциплін з будівництва, архітектури та інших, які враховують специфіку Академії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони Ймовірність внутрішньої конкуренції між освітніми програмами, недостатнє фокусування. Загроза справжній унікальності ОП можлива тому, що Академія реалізує ОП “Економіка підприємства” за спеціальністю 076 та ОП “Економіка будівельного бізнесу” за спеціальністю 051 <https://pgasa.dp.ua/selection-committee/speciality/b-ebb/>. Обидві ОП декларують врахування специфіки будівельної галузі. Це додатково підтверджується й фактом скорочення наборів на ОП з 41 осіб у 2016 - 2017 до 13 у 2019 - 2020 роках. Недоліки Збереження назви “Економіка підприємства” для ОП, що реалізується за спеціальністю 076, менеджментом пояснюється переважно історичними причинами, оскільки підготовка фахівців з економіки підприємства ведеться в Академії з 1998 року. Це є ознакою викладацькоорієнтованого підходу, за якого спостерігається намагання зберегти традиційні курси та наявні форми навчання та інших стейкхолдерів при оновленні освітніх програм через процедури анкетування. Зробити це обов'язковим елементом удосконалення ОП Проаналізувати ризики пропонування здобувачам бакалаврського рівня широкого переліку ОП, які реалізуються на економічному факультеті. Посилити унікальність ОП, розглянути можливість розробки міждисциплінарних програм із ймовірним більшим залученням викладачів технічних факультетів, що дало б змогу використати специфіку Академії, а ОП, яка аналізується, та економічний факультет у цілому могли б стати осередком розвитку підприємницьких компетентностей на базі розвитку різних форматів - бізнес-інкубаторів, інноваційних хабів та інших сучасних форматів підтримки освітніх інновацій.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Подальший розвиток ОП вимагає посилення унікальності та уточнення ролі ОП в освітніх програмах Академії, перетворення її сильних сторін у конкурентні переваги, очевидні для здобувачів.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП 2016 року <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/07/076-Pidpryyemnytstvo-torgivlya-ta-birzhova-diyalnist.pdf> складає 240 кредитів і відповідає Закону України “Про вищу освіту” та Національній рамці кваліфікацій. На дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти відводиться 66,5 кредитів, тобто 27,7%. Обсяг ОП 2019 року <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/07/076-Pidpryyemnytstvo-torgivlya-ta-birzhova-diyalnist-2.pdf> складає 240 кредитів і відповідає Стандарту вищої освіти зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність за першим (бакалаврським) рівнем, Закону України “Про вищу освіту”. На дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти відводиться 67,5 кредитів, тобто 28,1%.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП є структурованою у контексті загального часу навчання і в цілому відображає можливість отримання здобувачами широкопрофільної економічної підготовки. Освітні компоненти здебільшого є взаємопов'язаними між собою, що відображено у структурно-логічних схемах ОП. Освітні компоненти ОП у сукупності спрямовані на досягнення програмних результатів навчання. Програмні результати навчання згідно опису ОП у цілому охоплено змістом програми. У той же час непередставленість у силабусах навчальних дисциплін зв'язку заявлених результатів навчання із системою оцінювання здобувачів та у контексті методів навчання, що використовуються, не інформує про створені здобувачам можливості реального досягнення результатів навчання. Пакети вибіркових дисциплін містять схожі навчальні дисципліни, наприклад: 1) “Основи бізнесу” (Блок № 1) та “Основи підприємницької діяльності” (Блок № 2); 2) “Організація виробництва” (Блок № 1) та “Планування виробництва” (Блок № 2); 3) “Економічний аналіз” (Блок № 1) та “Фінансовий аналіз” (Блок № 2) і т.п. До навчального плану та вибіркових пакетів включено групи дисциплін відносно однакового, переважно теоретичного, спрямування, наприклад, “Міжнародна економіка”(ЗН, 3,5 кр), “Сучасні економічні системи” (ЗВ, 3 кр), “Сучасна економічна глобалізація”(ЗВ, 3 кр, екз), “Економічний розвиток”(ЗВ, 4 кр, екз), “Концепція розвитку сучасної економіки”(ЗВ, 3 кр, екз).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

ОП 2016 та 2019 років містять у частині навчальних планів відносно широкий перелік “економічних” дисциплін і відносно вузький - “підприємницьких”, “торгових” та “біржових”. Навчальний план ОП має ознаки міждисциплінарності і більшою мірою відповідає спеціальності 051, оскільки містить широкий спектр економічних дисциплін макро- і мікрорівня, а саме: “Політична економія” (ЗН, 5 кр.), “Макроекономіка” (ЗН, 4 кр), “Мікроекономіка” (ЗН, 4,5 кр), “Регіональна економіка” (ЗН, 3 кр.), “Економіко-математичні методи й моделі: оптимізаційні методи та моделі” (ЗН, 9 кр), “Історія економіки та економічної думки” (ЗН, 4 кр.), “Міжнародна економіка” (ЗН, 3,5 кр), “Економіка підприємства” (ЗН, 8,5 кр), “Економіка праці і соціально-трудова відносини” (ЗН, 3 кр), “Економіка і організація інноваційної діяльності” (ЗН, 4 кр), “Національна економіка” (ЗВ, 4 кр), “Сучасні економічні системи” (ЗВ, 3 кр), “Внутрішній економічний механізм підприємств” (ЗВ, 3 кр), “Економічний аналіз”, (ЗВ, 3 кр), “Соціальна економіка” (ЗВ, 3 кр., екз) , “Економіка торговельного підприємства” (ЗВ, 4 кр, екз), “Сучасна економічна глобалізація” (ЗВ, 3 кр, екз), “Економічний розвиток” (ЗВ, 4 кр, екз), “Економічна соціологія” (ЗВ, 3 кр), “Концепція розвитку сучасної економіки” (ЗВ, 3 кр, екз), “Фінансовий аналіз” (ЗВ, 3 кр, екз), , “Зовнішньоекономічна діяльність” (ЗВ, 3,5 кр, екз). Натомість кількості дисциплін, які сфокусовані на підприємстві та бізнесі є суттєво меншим та значною мірою входять до вибірових пакетів. “Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків” (ЗН, 4,5 кр), “Обґрунтування та експертиза бізнес-проектів” (ЗН, 3 кр), “Основи бізнесу “ (ЗВ, 3 кр) , “Інвестування” (ЗВ, 3 кр), “Бізнес-процеси підприємств” (ЗВ, 3,5 кр), “Формування бізнес-моделі підприємства” (ЗВ, 3 кр), Основи підприємницької діяльності” (ЗВ, 3 кр), “Проектне фінансування” (ЗВ, 3 кр). Дисципліни, що стосуються торгівлі і біржової діяльності - Біржова діяльність (ПН, 4 кр), “Економіка торговельного підприємства” (ПВ, 4 кр), “Товарознавство” (ПВ, 3 кр). Перелік компонент ОП 2019 року зазнав незначних змін. Підхід до структури ОП за напрямками (Економіка - Підприємництво, торгівля та біржова діяльність) суттєво не змінився. Дисципліну “Регіональна економіка” (3 кр.) перенесено до вибірового пакету (цикл загальної підготовки), дисципліни “Концепція розвитку сучасної економіки” (ЗВ, 3 кр, екз) та “Сучасні економічні системи” (ЗВ, 3 кр) перенесено з циклу професійної підготовки до циклу загальної підготовки, введено дисципліну “Вступ до спеціальності” тощо.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ОП 2016 року містить 66,5 кредитів вибірових дисциплін, до реалізації яких застосовано пакетний принцип. У циклі загальної підготовки здобувачам пропонується на вибір 2 пакети по 5 дисциплін, у циклі професійної підготовки - 2 пакети по 16 дисциплін. ОП 2019 року містить 67,5 кредитів вибірових дисциплін, принцип пакетного підходу збережено. У циклі загальної підготовки здобувачам пропонується на вибір 2 пакети по 5 дисциплін, у циклі професійної підготовки 2 пакети по 15 дисциплін. Об'єднання вибірових компонент у великі пакети (15-16 дисциплін) зменшує принцип вибіровості для здобувача, створює умови “вибору без вибору”. Під час інтерв'ювання здобувачів, ними було підтверджено наявність можливостей вибіровості, обізнаність з механізмом вибору та дотримання відповідних процедур. В Академії діє Положення про порядок навчання за індивідуальним графіком економічного факультету, метою якого є створення сприятливих умов для виконання навчальних планів студентами, які не можуть відвідувати аудиторні заняття з поважних причин, в тому числі працевлаштування за спеціальністю.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП 2016 та 2019 років містять по 18 кредитів практичної підготовки, у тому числі 12 кредитів - навчальної практики та 6 - виробничої. За інформацією відповідальних осіб, Академія повністю забезпечена базами практики. Згідно ОП у процесі практичної підготовки набуваються ЗК 1, 2, 5, 6, 7 та СК 2 (навчальна практика) та СК 1, 2, 6, 7 (виробнича практика). Методичне та організаційне забезпечення процесу проходження практики забезпечується Положенням про організацію практичної підготовки студентів <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/1.pdf> Проходження практики здійснюється на підприємствах, в організаціях та установах, з якими укладено відповідні договори.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП 2016 та 2019 років містять розподіл компетентностей, якими передбачено набуття softskills, В якості прикладів набуття здобувачами цього типу навичок викладачі зазначали про те, що вчать здобувачів “критично мислити, розпізнавати фейкову інформацію, вчитися довірі, незалежності, співучасті тощо”, а також згадувалися різноманітні соціальні проекти, наприклад Healthy Challenge, проте під час проведення фокус-груп зі здобувачами, академічним

персоналом та менеджментом виявлено, що частина їх учасників не є достатньо обізнаною з особливостями завдань і навчальних технологій, які передбачають набуття цього типу навичок. Формат існуючих сіلابусів в Академії не дозволяє ідентифікувати наявність завдань та навчальних активностей, спрямованих на набуття softskills. Крім того, в Академії підхід робочої групи щодо набуття softskills базується на тому, що ці навички набуваються в рамках вивчення окремих дисциплін, а не використання специфічних методів і форм викладання.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до «Положення про розробку навчальних планів здобувачів вищої освіти ступенів бакалавра та магістра» (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/Polozhennya-MR-01-19.pdf>) фактичне навантаження здобувачів вищої освіти (включно з самостійною роботою) складає 45 годин на тиждень. Кількість аудиторних годин в одному кредиті ЄКТС становить від 33% до 50% (для денної форми навчання). Максимальна кількість аудиторних годин на один тиждень теоретичного навчання становить: 24 години для здобувачів освіти за ступенем бакалавра. Загальна кількість навчальних дисциплін не перевищує 16 на навчальний рік, та відповідно, до 8 на семестр. Середній обсяг годин з однієї навчальної дисципліни становить 4 кредити. Мінімальний обсяг однієї дисципліни становить 3 кредити ЄКТС. Згідно з п. 4.9.2 Положення про організацію освітнього процесу <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/pro-organizatsiyu-osv-go-protsesu.pdf> навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен становити, як правило, не менше 50% та не більше 66% загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Навчання за дуальною формою навчання не здійснюється, але в Академії ведеться підготовча робота із запровадження цієї форми, зокрема розроблене Положення про дуальну освіту <https://pgasa.dp.ua/hp/e-doc/polozhennya/>

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Поступове оновлення ОП, намагання створити унікальний набір освітніх компонент, включення до навчального плану низки дисциплін, що відображають специфіку Академії, сильна теоретична підготовка з економіки.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Відносно малий обсяг освітніх компонент дисциплін, що покривають предметну область спеціальності у частині підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Умовний характер формування індивідуальної освітньої компоненти через пропонування здобувачам вибіркової дисципліни великими пакетами, неочевидна сфокусованість пропонованих пакетів. Переобтяженість ОП односпрямованими навчальними дисциплінами. Недостатній рівень розуміння особливостей набуття soft skills та відсутність у силабусах навчальних дисциплін опису завдань, якими передбачено набуття soft skills. Рекомендації: Посилити відповідність Стандарту за спеціальністю 076 через збільшення частки дисциплін, які охоплюють аспекти підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та збалансування структури освітніх компонент на цій основі. Трансформувати ОП на засадах студентоцентризму - оптимізувати за блоками/рівнями, усунути дубляж, удосконалити вибірково компоненту шляхом зменшення кількості дисциплін у пакетах або відмови від пакетного принципу взагалі, забезпечення можливостей набуття soft skills, оновлення та осучаснення навчальних дисциплін через врахування особливостей функціонування цифрового підприємницького середовища, сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в економіці та бізнесі, електронної комерції тощо. Розглянути можливість розробки й реалізації та, відповідно, включення до освітніх компонент сертифікатних програм, наприклад, міждисциплінарного характеру, які б реалізовувалися на міждисциплінарній основі із залученням викладачів технічних факультетів Академії.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

За цим критерієм освітня програма недостатньо відповідає, однак виявлені недоліки можна усунути протягом одного року. Перелік освітніх компонент потребує більшого, ніж це фактично відбулося за період 2016-2019 років, оновлення та осучаснення, усунення внутрішніх протиріч, розширення можливостей здобувачів для формування індивідуальних освітніх траєкторій та набуття soft skills.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

За результатами ознайомлення з офіційним сайтом ДВНЗ ПДАБА, зустрічами зі здобувачами кафедри та відповідальним секретарем приймальної комісії Лиходієм О.С. встановлено, що правила прийому на навчання за освітньою програмою “Економіка підприємства” оприлюднені на офіційному сайті ДВНЗ ПДАБА у вкладці “Приймальна комісія”, є чіткими та зрозумілими для вступників та не містять дискримінаційних положень. Прийом на навчання проводиться за спеціальностями (спеціалізаціями) відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року №266. Правила прийому до ДВНЗ ПДАБА у 2020 р. затверджено протоколом засідання Вченої ради ДВНЗ ПДАБА № 5 від 24.12.2019 р. (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2017/04/2020-PRAVYLA-VMESTE.pdf>). Прозорість оприлюднення правил прийому на навчання, їх об'єктивність та процедури оскарження результатів забезпечують такі документи як “Положення про приймальну комісію ДВНЗ ПДАБА у 2020 р.” (Протокол засідання Вченої ради № 4 від 26.11.2019 р.) (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2017/04/polozhennya-pro-prujmalnu-komisiyu-2020.pdf>), “Положення про апеляційну комісію ДВНЗ ПДАБА у 2020 р.” (Протокол засідання Вченої ради № 5 від 24.12.2019 року) (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2017/04/Polozhennya-pro-apelyatsijnu-komisiyu-2020-obl.pdf>), “Положення про відбіркову комісію ДВНЗ ПДАБА у 2020 р.” (Протокол засідання Вченої ради № 5 від 24.12.2019 р.) (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2017/04/Polozhennya-pro-vidbirkovu-komisiyu-2020-obl.pdf>), “Положення про предметну екзаменаційну комісію ДВНЗ ПДАБА у 2020 р.” (Протокол засідання Вченої ради № 5 від 24.12.2019 року) (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2017/04/Polozhennya-pro-predmetnu-ekzamenatsijnu-komisiyu-2020-obl.pdf>). Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти, останні засвідчили, що умови вступу до ДВНЗ ПДАБА у повній мірі були подані на офіційному сайті та не передбачали складнощів при ознайомленні з ними. Більше того, під час Дня Відкритих дверей здобувачам вищої освіти було надано кваліфіковану допомогу в необхідній інформації щодо особливостей вступної кампанії, на чому наголосили здобувачі під час зустрічі. Загалом, варто підкреслити, що оприлюднена на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти інформація щодо правил вступу є досить чіткою, зрозумілою та легкою в пошуку, чому сприяє спеціальна вкладка “Вступнику”. Докази: огляд веб-сайту Академії, фокус-групи зі здобувачами, допоміжним персоналом.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Прийом на навчання за першим (бакалаврським) рівнем освітньої програми «Економіка підприємства» здійснюється відповідно до затверджених Правил прийому до ДВНЗ ПДАБА. Для вступників на базі повної загальної середньої освіти на підставі свідоцтва/атестата та сертифікатів ЗНО з: 1. української мови та літератури, 2. математики, 3. іноземної мови/географії (для відкритої пропозиції) або історії України/біології (для небюджетної пропозиції). Коефіцієнти за зазначеними сертифікатами обраховуються за наступною формулою: 0,3, 0,3 та 0,3 відповідно. Коефіцієнт 0,1 відводиться на атестат/свідоцтво про ПЗСО. Наявність небюджетної пропозиції дає змогу охопити більшу кількість вступників, які не складають ЗНО з іноземної мови чи географії. Для вступників на СО “Бакалавр” на основі ОКР “Молодший спеціаліст” передбачено подання сертифікату ЗНО з української мови та літератури (відповідно до Правил прийому до ДВНЗ ПДАБА) та складання фахового вступного випробування, який дозволяє оцінити рівень фахової підготовки абітурієнта та його готовність до оволодіння теоретичним та практичним змістом предметної області з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Програму фахового вступного випробування, яка була затверджена головою приймальної комісії, ректором ДВНЗ ПДАБА 03.03.2020 року, можна завантажити за посиланням: https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/03/pfvv_b_076.pdf. Програма містить перелік питань до фахового вступного випробування, опис процедури організації проведення, критерії оцінювання та рекомендовану літературу для підготовки. На основі отриманої інформації підсумовуємо, що

правила прийому на навчання за освітньою програмою “Економіка підприємства” в цілому враховують особливості даної освітньої програми. Докази: огляд веб-сайту Академії, фокус-групи зі здобувачами.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти, в тому числі під час академічної мобільності здійснюється відповідно до “Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у ДВНЗ ПДАБА (Протокол засідання Вченої ради №2 від 25.09.2017 року, затверджений наказом № 247 від 09.10.2017 року (https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/POLOZHENNYA_pro-akademichnu-mobilnist-1.pdf)). Процедура визнання та перезарахування результатів навчання здобувача вищої освіти у закладі вищої освіти-партнері визначено Пунктом 4 даного Положення. Пункт 5 окреслює права та обов'язки здобувачів вищої освіти, що приймають участь у програмах мобільності, що є вкрай важливим з огляду на наявні можливості участі здобувачів. Здійснення звітування та оформлення документів за результатами навчання за програмою академічної мобільності прописано Пунктом 6 даного Положення. Загалом, визначені порядком правила є досить чіткими та зрозумілими для здобувачів вищої освіти. Докази: огляд веб-сайту, фокус-групи зі здобувачами, представниками студентського самоврядування та допоміжним персоналом Академії.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

За результатами ознайомлення з нормативними документами ДВНЗ ПДАБА встановлено, що визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентується “Положенням про організацію освітнього процесу в ДВНЗ ПДАБА”, затвердженого Протоколом засідання Вченої ради №2 від 25.09.2019 та уведені в дію наказом ректора № 326 від 26.09.2019 року (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/pro-organizatsiyu-osv-gotsetsu.pdf>), що передбачає можливість реалізації права на отримання такої освіти, як правило, за освітніми програмами і може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Такий вид освіти може реалізуватися в рамках співпраці з роботодавцями з метою пристосування до трансформації суспільства та формування додаткових професійних компетенцій працівників у відповідній галузі, як правило, за відповідною освітньою програмою. Згідно з Положенням здобувачі вищої освіти можуть реалізувати право на неформальну освіту, здобуваючи додаткові компетентності, як правило, за іншою освітньою, а отримані результати навчання обліковуються відповідальним за підготовку структурним підрозділом та обраховуються в годинах та кредитами Європейської кредитно-трансферної накопичувальної системи або, за бажанням здобувачів вищої освіти, за критеріями оцінювання ДВНЗ ПДАБА. Особливості процедури визнання результатів неформальної освіти регламентується “Тимчасовим порядком визнання у ДВНЗ ПДАБА результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті”, затвердженого Протоколом Вченої ради № 5 від 24.12.2019 року та уведені в дію наказом ректора № 553 від 24.12.2019 р. (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/tymchasovyj-rogyadok.pdf>), що передбачає можливість отримання такої освіти, як правило, за освітніми програмами і може завершуватися визнанням результатів навчання здобутих у неформальній та/або інформальній освіті в вигляді зарахування дисциплін навчального плану освітньої програми. Пунктом 3 визначено порядок та процедуру визнання результатів, зокрема алгоритм дій здобувача, склад предметної комісії, яка підтверджує чи спростовує можливість зарахування результатів, отриманих здобувачами у неформальній чи інформальній освіті. Загалом, визначені порядком правила є досить чіткими та зрозумілими для здобувачів вищої освіти. Докази: огляд веб-сайту, фокус-групи зі здобувачами, представниками студентського самоврядування та допоміжним персоналом Академії.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила, що стосуються освітньої програми “Економіка підприємства” є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, та оприлюднені на офіційному веб-сайті ДВНЗ ПДАБА. Всі документи, що регламентують правила прийому, знаходяться в публічному доступі на офіційному веб-сайті Академії. Правила вступу, правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності та визнання результатів навчання, отриманих в неформальній та інформальній освіті, визначені в Академії, є чіткими та зрозумілими для здобувачів вищої освіти. Крім того, варто відзначити наявність на сайті Академії таких вкладок як: навігатор вступника (<https://pgasa.dp.ua/selection-committee/kalkulyator-abituriyenta/>), що дає можливість абітурієнту швидко обрати всі можливі варіанти вступу, враховуючи сертифікати ЗНО та календар вступника, в межах якого подано покрокову інструкцію щодо вступу (<https://pgasa.dp.ua/selection-committee/calendar/>)

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

В документі “Програма фахового вступного випробування для здобуття ступеня бакалавра за освітньо-професійною програмою “Економіка підприємства” відсутні підтеми, які виносяться на фахове випробування, що є доречним для вступників для більш ґрунтовної підготовки до вступного випробування. Тому, з метою уникнення можливості виникнення конфліктної ситуації пов’язаної з обмеженістю наданої інформації щодо підготовки, доцільним є ініціювати доопрацювання Програми фаховою атестаційною комісією шляхом деталізації усіх підтем, які можуть бути винесені на фахове вступне випробування.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Загальна відповідність критерію. Наявні певні недоліки, рекомендації по усуненню яких зазначені вище.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Даний критерій в межах звіту про самооцінювання та поданих силабусів на сайті Академії зазначено у загальній формі, зокрема вказано використання словесних, практичних, наочних методів. Форми навчання подано також у загальному вигляді без жодної деталізації в межах тем, які викладаються. В силабусах відсутні сучасні методи проведення занять, використання інтерактивних методів не зазначено, формування гнучких навичок не передбачено, література загальним списком, викладачами визначено застарілі форми контролю, зокрема письмова робота, прослідковується практично-орієнтованість навчання, невизначеною є політика курсу та здійснення оцінювання, зокрема, яким чином і за що студент має змогу отримати бали відповідно до діючої Болонської системи. Пропоновані студентам теми подано загальним списком, при цьому рекомендована література не розписана за темами та семінарами. Відсутність дискусій та проблемно-орієнтованих лекцій. Загалом вигляд силабусів нагадує робочу програму і є більш корисним у використанні викладачу, а не студенту, що не відповідає вимогам студентоцентрованого підходу. Під час зустрічі з НПП та здобувачами встановлено, що при викладанні дисциплін на ОП застосовуються, в основному, традиційні методи та форми навчання. І хоча має місце практика застосування інноваційних методів навчання, що сприяє кращому досягненню заявлених у ОП цілей та програмних результатів навчання, зокрема Фісуненко П.А. відзначив, що під час своїх занять використовує інтерактивний метод формування конспекту-лекцій в межах своїх дисциплін, використовуючи принцип снігового м’ячика (здобувачі, по черзі, доповнюють матеріали до кожної теми); Кобзар Н.І. в межах викладання дисципліни «Економічна теорія» практикує метод публічного виступу з метою формування гнучких компетентностей у здобувачів; Коваленко-Марченкова Є.В. в межах викладання дисципліни «Біржова діяльність» зазначила, що використовує деморахунки для відпрацювання усіх інструментів технічного аналізу біржового ринку, це не знайшло відображення у силабусах, що підтверджує тезу відносно фрагментарного оновлення силабусів на навчально-методичних рекомендацій викладачами. Ступнікер Г.Л. в межах «Управління витратами» застосовує метод модуляцій. Проте, здобувачі у процесі спілкування зауважили, що застосування таких інтерактивних методів є періодичним та немає системного характеру. Здобувачі підтвердили можливість вільно висловлюватись, можливість обирати напрямок та тематику науково-дослідної роботи, брати участь у конференціях. Принцип академічної свободи здобувачів реалізується через вибірковий блок дисциплін, який вони обирають за заявами. Поряд з тим, відчувається низький рівень наукової самосвідомості та превалюючої ролі викладачів у виборі напрямку наукових досліджень, що дає право констатувати присутність авторитету викладача при реалізації права на академічну свободу, що є превалюючим для студента. Здобувачі мають постійний контакт з викладачами через телеграм-канал, електронну пошту та Microsoft Office 365.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання міститься в ОП та розміщується на сайті ДВНЗ ПДАБА у вільному доступі для усіх учасників освітнього процесу та зацікавлених сторін за наступним посиланням:

<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/07/076-Pidpryyemnytstvo-torgivlya-ta-birzhova-diyalnist-2.pdf>. Порядок та критерії оцінювання у межах окремих освітніх компонентів висвітлено у силабусах навчальних дисциплін (<https://pgasa.dp.ua/sylabus/ekonomika-pidpryyemstva/>). Кожен силабус навчальної дисципліни містить анотацію, загальний та стислий опис змісту, загальний перелік здобутих компетентностей, заплановані результати навчання, структуру та тематичний план дисципліни, самостійну роботу студентів, методи та критерії оцінювання, серед яких домінують письмові контрольні роботи. Не представлено плани семінарських занять, література по темах, список рекомендованої літератури є досить громіздким. Під час зустрічі з здобувачами вищої освіти, останні підтвердили наявність доступу до силабусів, що викладені на сайті Академії. Викладачі зазначили, що інформування здобувачів щодо критеріїв оцінювання в межах навчальних дисциплін здійснюється також безпосередньо на перших заняттях. Факт такого інформування підтвердили здобувачі. Проте силабусами не визначено політики навчальної дисципліни. Докази: огляд веб-сайту Академії, фокус-групи зі здобувачами та представниками студентського самоврядування.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час реалізації ОП заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень шляхом залучення здобувачів до науково-дослідної роботи, зокрема участі у конкурсах наукових робіт за спеціальністю «Економіка підприємства». Здобувачі вищої освіти разом із НПП здійснюють дослідження в рамках наукової теми кафедри «Вдосконалення обліково-аналітичної інформації в управлінні економічними процесами», що дає змогу отримати досвід наукових досліджень та залучити останніх до наукової роботи. Проте, варто відзначити, що обрана тематика не є прямо дотичною до змісту ОП «Економіка підприємства». Під час зустрічей експертам було надано сертифікати, що засвідчують залучення здобувачів до наукових семінарів, конференцій, олімпіад. В тому числі, варто відзначити, що на базі кафедри економіки та підприємництва третій рік поспіль проводиться другий етап Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальної дисципліни «Економіка підприємства» (<https://pgasa.dp.ua/news/drugyj-tur-vseukrayinskoji-studentskoji-olimpiady-z-dystsypliny-ekonomika-pidpryyemstva/>), переможцем якої у 2019 році став студент економічного факультету Куденко В.І. Під час зустрічі з здобувачами та студентським самоврядуванням останні підтвердили факт доручення до наукових досліджень. Докази: огляд веб-сайту Академії, фокус-групи з гарантом ОП, зі здобувачами та представниками студентського самоврядування.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Пунктом 8.3 Розділу 8 Стандарту «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/pro-organizatsiyu-osv-go-protsesu.pdf>) визначено обов'язковість щорічного оновлення комплексів навчально-методичного забезпечення з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм та навчальних планів. Перелік пропозицій щодо оновлення освітньої програми обговорюється та затверджується на засіданні кафедри. Доказом слугують надані протоколи засідання кафедри щодо розширення освітніх компонентів в межах даної ОП, на підставі пропозицій сучасних практик у даній галузі, потенційних роботодавців, шляхом включення таких навчальних дисциплін як: «Ціноутворення в будівництві», «Вартісний інжиніринг» (протокол №12 від 29.06.2016 року), «Вступ до спеціальності» (протокол №10 від 26.06.2018 року). В процесі ознайомлення з наявними у вільному доступі силабусами навчальних дисциплін в межах першого (бакалаврського) рівня за ОП «Економіка підприємства» (<https://pgasa.dp.ua/sylabus/ekonomika-pidpryyemstva/>) спостерігаємо наступну ситуацію: не має місце систематичний процес оновлення навчальних дисциплін, свідченням чого є результати огляду сайту: оновлення або зовсім відсутнє впродовж останніх чотирьох років або є досить несуттєвим. Варто відзначити, що рекомендований список джерел не містить посилання на актуальні наукові дослідження у даному напрямку (або якщо й трапляється, то в поодиноких випадках), що дає підставу стверджувати про застарілість змісту навчальних дисциплін, а в результаті і ОП загалом. Під час аналізу поданої інформації у звіті з самоаналізу щодо оновлення робочої програми та лекційних занять з компоненти «Концепції розвитку сучасної економіки» підтверджено. Докази: огляд веб-сайту Академії, наданих протоколів кафедри.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Навчання та викладання в Академії тісно пов'язані з інтернаціоналізацією закладу, даному факту сприяє активна діяльність навчально-наукового центру міжнародного співробітництва Академії та визначена Стратегією розвитку на 2020 – 2025 роки (https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/04/Strategiya_2020-2025-1.pdf). НПП та здобувачі ОП «Економіка підприємства» долучені до таких можливостей міжнародного спрямування, зокрема наукова кооперація з французьким університетом в м. Анжи (в рамках договору про співпрацю з Федерацією обмінів Україна-Франція (FEFU), програма академічної мобільності в межах Erasmus + за напрямом KA107, а саме із Кільським університетом (Великобританія); Університетом західної Атики (Греція) та Лодзинським технічним університетом (Польща). Заклад має багаторічну співпрацю з асоціацією університетів франкофонів (AUF), що дало можливість реалізувати програми академічної мобільності як для НПП, так і здобувачів, є функціонуючі програми

подвійних дипломів. Під час зустрічі зі здобувачами, останні підтвердили візит проф. Страсбурзьського університету Жан-Поль Меєра, який прочитав лекцію здобувачам даної ОП на тему «Плагіат. Французький погляд на проблему». Співпраця з зарубіжними інституціями позитивно впливає на професійну майстерність викладачів, що забезпечується шляхом проходження ними міжнародних стажувань, зокрема у січні 2017 р. проф. Поповиченко І.В. та доц. Бородін М.О. пройшли лінгвістично-фахове стажування у Франкофонній школі економіки, м. Анжи, Франція, темою якого було: «Економіка та управління підприємствами: мікроекономічні та макроекономічні аспекти» (наказ № 1, від 04.01.17 р.). Інтернаціоналізації наукових досліджень сприяє наявність публікацій у виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами, такими як Scopus та Web of Science (Каховська О.В., Поповиченко І.В., Коваленко-Марченкова Є.В., Каширнікова І.О.). Докази: огляд веб-сайту Академії, додаткові матеріали надані гарантом ОП, фокус-групи зі здобувачами.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Досить активна діяльність у міжнародному векторі, що дає можливість брати участь у таких заходах як викладачам, так і здобувачам. Наявність відкритого доступу до електронних ресурсів бібліотеки та наявність дистанційної платформи Офіс-365, що дає змогу бути у постійному зв'язку з викладачем.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Незначне поширення використання інноваційних методів викладання навчальних дисциплін. В списках рекомендованої літератури для здобувачів є досить застарілі підручники, відсутність орієнтації на сучасні науково-методичні матеріали та посібники, наявні у відкритому доступі, в результаті чого спостерігаємо тривалий процес здійснення оновлення змісту навчальних досягнень. Відсутність в силабусах політики навчальної дисципліни свідчить про формальну декларованість студентоцентрованого підходу, що не сприяє формуванню системного підходу до покращення навчання та викладання за освітньою програмою. Задеклароване щорічне врахування необхідності оновлення змісту ОП не носить систематичного характеру. Невисокий рівень зацікавленості та, відповідно, й участі здобувачів вищої освіти у міжнародних програмах, які функціонують в університеті. Беручи до уваги результати опитування здобувачів вищої освіти, представників студентського самоврядування та роботодавців рекомендовано більш активно залучати практиків у даній галузі, що сприятиме удосконаленню освітньої програми та поглибленню знань, навичок та компетентностей здобувачів за даною ОП. Окрім того, варто більше уваги приділити заохоченню здобувачів до участі у програмах як наукового спрямування так і міжнародної активності, що дасть змогу забезпечити формуванню в останніх гнучких навичок.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма недостатньо відповідає вимогам Критерію, однак виявлені недоліки можна усунути протягом одного року, зокрема шляхом перегляду існуючих підходів у навчанні та викладанні за освітньою програмою у призмі студентоцентрованого підходу, що кардинально підвищить якість освітньої програми, наповнивши її якісним контентом.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Загальні положення щодо існуючих форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти визначено у Стандарті (Положенні) «Про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «ПДАБА» (ОП-01-18) <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/pro-organizatsiyu-osv-go-protsetu.pdf>. Зокрема Стандартом (Положенням передбачено здійснення поточного та підсумкового контролю, а також оцінювання залишкових знань. Основними напрямками контролю є: контроль за виконанням здобувачами вищої освіти навчальних планів та програм; контроль рівня знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти за обраною ними освітньої програмою та

контроль за відвідуванням усіх видів занять. Більш детально регламентовано їх здійснення Положенням “Про контрольні заходи”, яке затверджено протоколом засідання Вченої ради №5 від 26 грудня 2018 року (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/Polozhennya-pro-kontrolni-zahody-1.pdf>), останнє визначає здійснення ректорського контролю. Під час зустрічі з адміністративним персоналом та допоміжними (сервісними) структурними підрозділами факт здійснення контрольних заходів було підтверджено. Здобувачі підтвердили факт здійснення інформування викладачами на даній ОП про можливі контрольні заходи та процедуру оцінювання в межах навчальних дисциплін, що проводиться заздалегідь, на початку вивчення навчальної дисципліни. Крім того, форми контролю та критерії оцінювання викладач подає в силабусах навчальних дисциплін, які є у відкритому доступі, проте варто відзначити, що останні не містять регламентації накопичення балів студентами та відсутня формалізованість політики навчальної дисципліни, що уможливорює виникнення складнощів для здобувача під час навчання, оскільки для останнього є незрозумілим яким чином та за що викладач буде ставити оцінки впродовж навчального семестру, його відношення до пропусків та самостійності роботи. Таким чином має місце формалізованість процесу оцінювання здобувачів, проте потребує більшої уваги врахування інтересів останніх з практичної точки зору реалізації навчального процесу. Докази: огляд веб-сайту Академії, фокус-групи з адміністративним персоналом та допоміжними (сервісними) структурними підрозділами, зі здобувачами.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за першим (бакалаврським) рівнем, який було затверджено та введено в дію наказом МОН від 13.11.2018 р. № 1243 атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи або атестаційного екзамену (екзаменів). В Академії Стандарт (Положення) “Про атестацію здобувачів вищої освіти” (ДВНЗ ПДАБА ОП-03-18), який було затверджено протоколом засідання Вченої ради №5 від 29.12.2018 року. (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/Polozhennya-pro-atestatsiyu-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-1.pdf>) передбачає здійснення атестації здобувачів у формі складання ними кваліфікаційного екзамену з економічної теорії та кваліфікаційного екзамену за фахом, що у повній мірі відповідає чинному законодавству. Докази: огляд веб-сайту Академії.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів подано в Стандарті (Положенні) “Про контрольні заходи” (ДВНЗ ПДАБА ОП-05-18) (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/Polozhennya-pro-kontrolni-zahody-1.pdf>), який було затверджено протоколом засідання Вченої ради №5 від 26.12.2018 року. Положення є у відкритому доступі та розміщено на офіційному веб-сайті та передбачає опис процедури оскарження результатів семестрового контролю. Під час зустрічі з представниками студентського самоврядування останні підтвердили свою інформованість щодо проведення контрольних заходів, процедуру оскарження результатів та свої дії з даного приводу. Студенти зауважили, що контрольні заходи, в основному, здійснюються в письмовій формі та є об'єктивними. Виявлено, що присутнім був факт оскарження здобувачем своєї оцінки. Дії здобувача, зі слів представника студентського самоврядування, повністю відповідали процедурі описаній у Положенні, що свідчить про проінформованість здобувачів за даною ОП. Докази: огляд веб-сайту Академії, фокус-групи зі здобувачами та представниками студентського самоврядування.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В ДВНЗ ПДАБА у 2018 році було затверджено Кодекс академічної доброчесності <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/04/z-vstavkami.pdf>, в межах якого чітко визначено політику та відповідальність за її порушення, норми академічної доброчесності, з метою моніторингу дотримання членами академічної спільноти моральних та етичних норм даного Кодексу регламентує утворення Комісії з питань академічної доброчесності, порядок здійснення перевірки та розгляду факту плагіату. Протоколом Вченої Ради №4 від 26.11.2019 року визначено мету та завдання Комісії з питань академічної доброчесності, її склад та повноваження, організація діяльності, норми та правила академічної доброчесності НПП та здобувачів, визначено напрями профілактичних заходів (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/05/koryua-polozhennya-ostannya-versiya.pdf>). Факт проведення яких було підтверджено під час зустрічі з допоміжними структурними підрозділами, зокрема головою Комісії з питань етики й академічної доброчесності, Євсєвою Г.П. було ініційовано та проведено відкритий захід для НПП ТА здобувачів на тему: «Академічна доброчесність: нова академічна культура»

(<https://pgasa.dp.ua/hp/dobrochesnist/opytuvannya/>). Загалом популяризація академічної доброчесності проводиться досить активно, в тому числі й серед здобувачів шляхом залучення до даного процесу представників студентського самоврядування, зокрема старост академічних груп. Під час зустрічі зі студентами цей факт підтвердився. Більше того, один із здобувачів (Закінян Р. А) детально вказав на свою функцію в межах Комісії щодо популяризації уникнення академічного плагіату в навчальному процесі. Встановлено, що здобувачі у повній мірі проінформовані про академічну доброчесність та наслідки її порушення. Випадки порушень академічної доброчесності під час інтерв'ювання виявлено не було. Під час зустрічі з допоміжними структурними підрозділами, зокрема з бібліотекарем Довженко С. Г. експертами було встановлено, що з метою сприяння доброчесності та уникненню плагіату Академією укладено договір про співпрацю з ТОВ «Антиплагіат» №09-07/2018 від 09.07.2018 р. до 09.07.2025 р., яким передбачено здійснення перевірок на унікальність за допомогою онлайн-сервісу Unicheck. З огляду на те, що в межах ОП «Економіка підприємства» не передбачено випускної кваліфікаційної роботи, перевірок на наявність плагіату не здійснювалось. Протоколом Вченої ради №6 від 28.01.2020 затверджено Положення (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2019/12/Polozhennya-pro-zapobigannya-ta-vuyavlennya-akademichnogo-plagiatu.pdf>), яке визначає перелік робіт, які підлягають обов'язковій перевірці, показники допустимої оригінальності тексту залежно від типу роботи, визначає відповідальність авторів, процедуру апеляційного оскарження результатів. Під час зустрічі було встановлено, що здійснення внутрішнього контролю за дотриманням академічної доброчесності визначається виключно ініціативою окремого НПП, що свідчить про відсутність системного погляду до даного питання.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Наявність на офіційному веб-сайті Академії Стандарту (Положення) “Про контрольні заходи” дає змогу здобувачам вищої освіти ознайомитися з процедурою оскарження результатів атестації здобувачів, проведення підсумкового та організацію поточного контролю. В Академії є доступ до програми Unicheck, на підставі підписано договору про співпрацю з ТОВ «Антиплагіат» (до 2025 року). Створена на функціонує Комісія з питань етики й академічної доброчесності, до якої залучено представників студентства.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Наявні певні недоліки, пов'язані з відсутністю систематичного підходу щодо популяризації в межах освітньої програми культури академічної доброчесності, зокрема дана функція покладена на кафедру українознавства, замість того, щоб формалізувати даний процес на рівні Академії в цілому. Перевірка курсових робіт на наявність плагіату здійснюється вибірково. Присутність формального підходу до організації контрольних заходів та традиційність підходів в оцінюванні здобувачів. Створений репозитарій в процесі наповнення, тому здобувачі мають доступ лише до певного обсягу навчальних та науково-методичних матеріалів. Саме усунення недоліку фрагментарності якісно вплине на розвиток освітньої програми у майбутньому.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Беручи до уваги наявні сильні та слабкі сторони освітньої програми, несуттєвість наявних недоліків, Критерій визначено як такий що відповідає рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

З'ясовано, що по даній ОП існує достатня відповідність академічної та /або професійної кваліфікації викладачів цілям та програмним результатам навчання за освітніми компонентами ОП. Академічна кваліфікація по викладачам забезпечується наявністю відповідної освіти та/або науковою діяльністю. До освітнього процесу на ОП залучено 53 викладача, з яких 2 особи мають науковий ступінь доктора економічних наук, 19 кандидатів економічних наук, 4 доктори технічних наук, 11 кандидатів технічних наук, 1 доктор фізико-математичних наук, 3

кандидати історичних наук, 1 кандидат соціологічних наук, 2 кандидати філософських наук, 2 кандидати філологічних наук, 9 викладачів без наукового ступеню. Із зазначеної кількості 39 викладачів працюють за однією навчальною дисципліною, 9 викладають по 2 дисципліни, 5 - 3 дисципліни. Середня кількість дисциплін, що припадає на 1 викладача, становить 1,4. Викладачі, залучені до роботи на ОП, опікуються питаннями підвищення кваліфікації, розробкою практично-орієнтованих завдань, стажування, приймають участь у тренінгах з розвитку педагогічної майстерності, науково-практичних конференціях, намагаються підвищувати рівень своєї професійної кваліфікації за фахом ОП. Кількість викладачів є достатньою для реалізації ОП, в середньому за одним викладачем закріплено по 3-4 дисципліни, як виняток, лише двоє доцентів викладають по 6 дисциплін. Докази: фокус-групи з академічним персоналом, менеджментом, інформація про освіту, наукову діяльність, стажування, підвищення кваліфікації викладачів, закріплення НПП за дисциплінами, пояснення Академії.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Добір викладачів для забезпечення освітнього процесу відбувається на конкурсній основі відповідно до Положення про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» (нова редакція), затвердженого Вченою радою 23.04.2019, протокол No 10 <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/Polozhennya-pro-poryadok-obrannya.pdf>. У розділ 5 положення сформульовано кваліфікаційні вимоги до претендентів на заміщення вакантних посад, зокрема при конкурсному доборі зважають на наявність наукового ступеню, публікаційну активність, стаж, відповідність Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності тощо. Розділи 3 та 6 містять опис процедурних аспектів конкурсного добору. Докази: фокус-групи з академічним персоналом, менеджментом, інформація про освіту, наукову діяльність, стажування, підвищення кваліфікації викладачів, закріплення НПП за дисциплінами, пояснення Академії.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Для визначення цілей, програмних результатів та компетентностей в розробки ОП включено викладачів кафедри, які поєднують викладацьку діяльність з практичною - Попову В.В., к.е.н., доц., директора ТОВ «ФЕС ТЕРЕБЛЯ» та Левчинського Д.Л., д.е.н., проф., директора ТОВ «БІОПЛАСТ». В 2019 році до розробників ОП було включено директора ТОВ «ІР Днепр» Іконнікова М.Ю. До атестації здобувачів вищої освіти Академія залучає представників підприємств-роботодавців та викладачів, що поєднують викладацьку та практичну діяльність за фахом шляхом включення їх до складу екзаменаційної комісії в якості голів або членів екзаменаційних комісій. Проходження виробничої практики передбачає участь керівників практик від підприємства в розробці завдань, контролі їх виконанні безпосередньо на підприємстві-базі проходження практики. З цією метою з керівниками практик узгоджується програма їх виконання, оцінювання роботи здобувача під час проходження практики на підприємстві. Докази: фокус-групи з академічним персоналом, менеджментом, пояснення Академії.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Для підвищення практичного спрямування освітнього процесу та набуття здобувачами професійних навичок в рамках ОП діє практика «гостьових» лекторів, до якої залучаються професіонали-практики, експерти галузі, представники роботодавців. Також на ОП використовуються інші форми залучення представників реального бізнесу, наприклад, запрошення на майстер-класи з аналізу бізнес-кейсів, які виконуються студентами, відкриті зустрічі та лекції тощо, для чого в Академії виділяються облаштовані мультимедійними засобами аудиторії. Докази: фокус-групи з академічним персоналом, менеджментом, пояснення Академії.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Відповідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у ДВНЗ ПДАБА, затвердженого Вченою радою академії 25.09.2017р. та введеного в дію наказом від 09.10.2017р. No247 https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/POLOZHENNIA_pro-akademichnu-mobilnist-1.pdf викладачі мають право підвищити свій професійний рівень через академічну мобільність. Не рідше одного разу на п'ять років відповідно до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у ДВНЗ ПДАБА, затвердженому Вченою радою 28.01.2020р., протокол N 6 проходять підвищення кваліфікації. <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/pidvysshennya-kvalifikatsiyi.pdf> Для моніторингу рівня професіоналізму викладача існує система відкритих занять, звітування за навчальний рік, в тому числі щодо рівня професійної та наукової активності. В Академії розробляються процедури щорічного моніторингу та оцінювання діяльності викладачів. Наразі існує Проект відповідного Положення та відбувається пілотна апробація методики на трьох кафедрах. Підвищенню кваліфікації сприяє і міжнародна діяльність Академії, зокрема можливості для професійного розвитку

існують завдяки франкофонного проекту, що реалізується під патронатом Федерації обмінів Франція-Україна. В Академії існує Навчально-науковий центр міжнародного співробітництва, який опікується, у тому числі питаннями розширення міжнародної діяльності Академії. Докази: фокус-групи з академічним персоналом, менеджментом, пояснення Академії.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

З'ясовано, що окремого структурного підрозділу, який би займався розвитком викладацької майстерності, в Академії не створено. В рамках аналізу ОП виявлено, що викладачі докладають достатньо зусиль для участі у різних заходах, зокрема й тих, що організуються іншими ЗВО. Кафедрою українознавства, документознавства та інформаційної діяльності регулярно організуються науково-педагогічні семінари для підвищення педагогічної майстерності викладачів, а також цією ж кафедрою розроблені сертифікаційні курси з української мови. Загалом в Академії приділяється увага для вивчення української та іноземних мов. Матеріальне стимулювання здійснюється згідно з Положенням про преміювання працівників академії (додаток 5 до Колективного договору). Передбачене преміювання працівників і здобувачів вищої освіти ДВНЗ ПДАБА за публікації у виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science Положенням про преміювання працівників і здобувачів вищої освіти ДВНЗ ПДАБА, введеним в дію наказом від 27.11.2019 р. № 519 <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/Polozhennya-pro-premiyvannya-pratsivnykiv-i-zdobuvachiv-vyshhoi-osvity.pdf> Стимулювання викладацької майстерності нематеріального характеру передбачено розділом 6 Правил внутрішнього розпорядку для працівників ДВНЗ ПДАБА, затверджених конференцією трудового колективу 15.05.2015 р., протокол № 1 <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/04/Pravylo-vnutrishnogo-rozporiadku.pdf> Докази: фокус-групи з академічним персоналом, менеджментом, пояснення Академії.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Викладацький склад за ОП характеризується різноманітністю академічних здобутків, налаштований на посилення практичної підготовки здобувачів та урізноманітнення навчальних занять.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони, недоліки Недостатній та фрагментарний залучення практиків, представників роботодавців. Несистемний характер заходів з підвищення кваліфікації, їх організація "на ентузіазмі" окремих викладачів і кафедр Рекомендації. Заходи з підвищення кваліфікації викладачів, розвитку їх майстерності, підвищення рівня володіння сучасними інноваційними методами та технологіями, soft skills здійснювати на системній та інституціоналізованій основі через створення підрозділів з розвитку викладацьких компетентностей.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

По даній ОП існує достатня відповідність викладачів цілям та програмним результатам. Враховуючи наявність сильних та слабких сторін освітня програма за рішенням експертної групи відповідає рівню В за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

На підставі проведеного огляду матеріально-технічних ресурсів у відео- та фото звітах, а також пояснень гаранта ОП, встановлено, що кількість та площа навчальних та лекційних аудиторій достатня для досягнення здобувачами програмних результатів навчання за ОП (окремий 10 поверх будівлі з 6 аудиторіями, з них 2 – лекційні). Кафедра

має 2 кімнати з обладнаними робочими місцями НПП. У навчальному процесі використовуються проектори. В Академії налаштовано WI-FI доступ. В 2019 році академією придбано 10 ліцензій на програмні продукти (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/08/ZVIT-PRO-ROBOTU-PDABA-V-2019-ROTSI.pdf>), зокрема доступ до Microsoft Office 365. Під час відеоконференцій зі здобувачами виявлено достатню задоволеність програмним забезпеченням. Також на платформі навчально-наукового інституту інноваційно-освітніх технологій Академії забезпечується самостійна робота здобувачів заочної та дистанційної форм навчання (<http://izido.pgasa.dp.ua>). Під час зустрічі директор ННІ інноваційно-освітніх технологій Петренко В.О. підтвердив, що Академія планує удосконалити програмне забезпечення, зокрема розширити можливості Office 365 шляхом спільного використання з ліцензованою програмою GMAIL. Під час зустрічей НПП та здобувачі підтвердили використання зазначених матеріально-технічних ресурсів. Інформація про матеріально-технічне забезпечення наведена за посиланням: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/04/Materialno-tehnichne-zabezpechennya.pdf>. Академія має достатню матеріально-технічну базу для здійснення ОП: комп'ютерні лабораторії, спортивні зали, 8 гуртожитків, 8 їдалень, буфети, медичні пункти, 11 спортивних залів та басейн, 6 спортивних майданчиків. В актовій залі та студпалаці відбуваються різноманітні заходи для студентства. В бібліотеці поповнюється репозитарій наукових праць (<http://srd.pgasa.dp.ua:8080>). База електронних документів налічує близько 3000 книг та більше 4200 методичних вказівок. У бібліотеці є доступ до читальних залів, що забезпечує самостійну роботу студентів заочної та дистанційної форм навчання. Академія планує забезпечити безкоштовний доступ до навчальних ресурсів платформи Coursera. Під час зустрічі головний бухгалтер О.І. Кукук засвідчила, що фінансування ОП здійснюється в межах затвердженого кошторису. В 2019 році відбувалися планові ремонти будівлі, заміна вікон. На 2020 рік заплановані ремонти санвузлів у навчальних корпусах та гуртожитків. ОП має відповідне навчально-методичне забезпечення, в тому числі на електронних носіях, на сайті академії та на сайті кафедри: навчально-методичні комплекси, робочі програми, силабуси. Так, зокрема силабуси знаходяться у вільному доступі (<https://pgasa.dp.ua/sylabus/ekonomika-pidpruyemstva/>). Результати навчання за ОП прописані в силабусах, проте в них не наведено зв'язок заявлених результатів навчання із системою оцінювання здобувачів та у контексті методів навчання, що використовуються, що не гарантує здобувачам можливості досягнення програмних результатів навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

В ході відеоконференцій з академічним персоналом та здобувачами вищої освіти було підтверджено, що Академія забезпечує безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, які потрібні для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОП. В корпусах є безкоштовний бездротовий доступ до мережі Інтернет. Здобувачі та викладачі мають вільний доступ до електронного репозитарію та фондів бібліотеки.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Відеоогляд будівель та приміщень Академії, його матеріально-технічної бази та результати відеоконференцій зі здобувачами вищої освіти та студентським самоврядуванням дали змогу зробити висновок, що освітнє середовище Академії є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються на даній ОП. Постійно здійснюється моніторинг технічного стану будівель та здійснюються планові та поточні ремонти. Зокрема відремонтовані приміщення аварійних ділянок фасаду, проведено поточний ремонт покрівель спортивного комплексу та приймальної комісії. У Звіті ректора за 2019 рік та планах на 2020 рік (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/08/ZVIT-PRO-ROBOTU-PDABA-V-2019-ROTSI.pdf>) зазначено, що Академія розробляє організаційно-технічні заходи з пожежної безпеки, умови проживання в гуртожитках у цілому відповідають санітарно-гігієнічним нормам, однак будівлі потребують капітального ремонту. Коштами благодійників закуплено електричні плити та пральні машини до гуртожитків. Організована система гарячого харчування здобувачів вищої освіти та педагогічного персоналу. Здобувачі вищої освіти та представники органів місцевого самоврядування під час відео конференції з ними зазначили про наявність медичного пункту та організації технічного забезпечення їх занять у спортивному комплексі. Психологічною службою (веб-сторінка <https://pgasa.dp.ua/studentu/psihologichna-sluzhba/>) проводяться семінари-тренінги та круглі столи. НПП Академії брав участь у програмі «Healthy Challenge 2019». Співробітники та здобувачі приймали участь у всеукраїнській акції «Стоп булінг» та проєкті Міністерства юстиції України «Я маю право». Під час відео конференції голова психологічної служби М.Г. Складановська засвідчила експертну групу про можливість індивідуальних консультацій студентів і НПП. Під час відеоконференцій зі студентським самоврядуванням підтверджено факти проведення патріотичних і волонтерських заходів. Здобувачі вищої освіти під час відеоконференції особливо відмітили налагоджену систему особистої комунікації між ними та кураторами груп. Також взаємодія з науково-педагогічним персоналом та керівництвом здійснюється через внутрішню корпоративну електронну поштову систему, месенджери та соціальні мережі.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

За результатами відеоконференцій зі здобувачами вищої освіти, науково-педагогічним персоналом, адміністрацією підтверджено, що Академія забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів. Форми надання інформації та консультацій: комунікації через соціальні мережі, сайт, месенджери, електронні пошти, телефон, під час особистих зустрічей. На сайті Академії окремо виділено рубрику «Студенту», у підрубиках якої наведено інформацію стосовно діяльності студентської ради, різних активностей, організації освітнього процесу, рейтингів та правил призначення стипендій, соціальних стипендій з відповідним Порядком (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/10/Standart-DVNZ-PDABA-OP-01-19-Polozhennya-pro-sotsialni-stypendiyi.pdf>), діяльності психологічної служби (<https://pgasa.dp.ua/studentu/psihologichna-sluzhba/>). Актуальну інформацію можна також отримати на інформаційних стендах щодо організації освітнього процесу та соціально-культурного студентського життя. Діє внутрішня корпоративна електронна поштова система, яка забезпечує швидкий обмін інформацією між НПП та здобувачами вищої освіти. У стратегії розвитку Академії на 2020-2025 роки окремий розділ присвячено заходам соціального забезпечення працівників і студентів (https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/04/Strategiya_2020-2025-1.pdf). За результатами проведеного анкетування (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2019/11/rezultaty-anketuvannya-ukr-mova.pdf>) більшість здобувачів вищої освіти або повністю задоволені навчанням в Академії (27,2%), або більш задоволені, ніж незадоволені (42,5%). Функції консультування з працевлаштування покладено на відділ якості освіти, маркетингу та профорієнтаційної роботи (п. 3.10 – 3.13 Положення про відділ (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2019/11/polozhennya-viddil-yakosti-market-proforiyent-1.pdf>)). Однак, на сайті у розділі «Вакансії для студентів економічного факультету» (<https://pgasa.dp.ua/vacancies/eco/>) остання запропонована посада «Personalized Internet AdsAssessorUkraine» за станом на 08.10.2019 р., а за спеціальністю «Економіст» - 21.05.2019 р.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Матеріально-технічна база навчального корпусу має достатні умови для осіб з особливими освітніми потребами. Навчальний корпус обладнаний 4 ліфтами, створена можливість піднятися пандусами особам з особливими потребами. Це підтверджено відео та фотозвітами Академії. Під час відеоконференцій гарант ОП запевнив, що Академія почала будувати пандус для заїзду до основного навчального корпусу. На сайті наведено заходи з доступності будівель для мало мобільних груп населення у Концепції реконструкції будівель (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/04/kontseptsyya.-dlya-maksa-pdf.pdf>). У Концепції передбачено організацію безпорогового входу в приміщення, демонтаж перегородок, заміну сходинок пандусами з нахилом до 8%, облаштування додаткових ліфтів та підйомної платформи. Також розміщено Порядок супроводу осіб з обмеженими фізичними можливостями, осіб похилого віку та інших мало мобільних груп населення під час перебування на території Академії (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/04/Nakaz-vid-26.02.1019r.-110.pdf>) та Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/inklyuzivne-navchavnnya.pdf>). Передбачено розроблення індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами. На освітній програмі не навчаються особи з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

На сайті Академії опубліковано Порядок процедури врегулювання конфліктних ситуацій та розгляду скарг, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією серед учасників освітнього процесу (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/04/poryadok-prodtsedury-vregulyuvannya-konfliktnyh-sytuatsij-1-1.pdf>). Порядок роботи зі зверненнями та організації особистого прийому громадян розміщений за посиланням: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/Nakaz.pdf>. На сайті оприлюднена анкета для здобувачів в розділі «Антикорупційний моніторинг» (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeqoMHMUR0Chsq5iGKwbIUSSqUQvbbgPrDdfmPhzJReZCb9g/viewform?vc=0&c=0&w=1>). На час онлайн акредитаційної експертизи результати даного анкетування не були оприлюднені. Під час інтерв'ю зі здобувачами ОП, студентським самоврядуванням, НПП було отримано інформацію щодо відсутності випадків конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією в межах ОП. Здобувачі ОП виявилися обізнаними щодо механізму та можливостей врегулювання таких ситуацій. У вирішенні таких питань здобувачі вищої освіти можуть звернутись до куратора академічної групи, завідувача кафедри, декана факультету, проректора з науково-педагогічної, кадрової та виховної роботи особисто, з письмовим зверненням або через корпоративну електронну поштову систему.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення є достатнім для реалізації цілей та програмних результатів навчання за даною ОП. Відремонтовані приміщення аварійних ділянок фасаду, проведено поточний ремонт спортивного комплексу та приймальної комісії. Для соціальної, організаційної та інформаційної підтримки діє внутрішня корпоративна електронна система пошти. Розвиток інституту менторства дає можливість швидкої соціальної адаптації здобувачів вищої освіти. Психологічною службою постійно проводяться семінари-тренінги та круглі столи, є можливість надання індивідуальних консультацій. Активна діяльність бібліотеки в напрямку постійного поповнення електронного репозитарію створює підґрунтя для зростання якості освітнього процесу та наукової роботи викладачів та студентів. Навчально-науковим інститутом інноваційно-освітніх технологій проводиться впровадження нових програмних продуктів та удосконалення вже існуючих.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

На сайті Академії міститься застаріла інформація з приводу працевлаштування. Рекомендовано відділу якості освіти, маркетингу та профорієнтаційної роботи активізувати свою роботу з приводу консультування щодо працевлаштування здобувачів вищої освіти через деканат економічного факультету та випускову кафедру, а також систематично оновлювати інформацію про актуальні вакансії на сайті. Навчальні корпуси недостатньо оснащені для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Рекомендється за можливістю розпочати ремонт побутових приміщень академії з урахуванням потреб маломобільних груп населення. Розробити нові вимоги до силабусів навчальних дисциплін на засадах студентоцентризму та компетентнісного підходу. Рекомендовано у силабусах більш чітко прописати структуру навчальних дисциплін у контексті передбачених результатів навчання.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення за даною ОП є достатніми для реалізації цілей та програмних результатів навчання. Академія переймається питаннями щодо створення умов для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, проте такі умови можуть бути покращені. Виявлені недоліки не є суттєвими та можуть бути усунутими в короткий час.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Політика внутрішнього забезпечення якості в Академії є публічною та базується на системі менеджменту якості. Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП здійснюється відповідно до Розділу 4 Стандарту ОП – 01-19 «Про розробку освітніх програм зі спеціальностей у ДВНЗ ПДАБА (зі змінами)» (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/pro-rozrobku-osvitnih-program.pdf>). Згідно з ним перегляд та оновлення ОП здійснюється після завершення нормативного терміну підготовки та у разі змін НПА у сфері вищої освіти; врахування пропозицій роботодавців, здобувачів та інших стейкхолдерів тощо. Відповідно до п. 3.3 та 3.4 Стандарту Академії ОД-02-17 (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/pro-sistemu-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-osviti.pdf>) критеріями, за якими відбувається перегляд ОП, формулюються як у результаті зворотного зв'язку із НПП, студентами, випускниками і роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства (п. 3.3); показниками є: рівень оновлюваності ОП, участі роботодавців у розробці та внесенні змін, задоволеності студентів (випускників), індекс працевлаштування випускників, рейтинг за оцінками роботодавців, участь у міжнародних програмах (п. 3.4), що загалом відповідає Стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості в ЄПВО (ESG). Результати анкетування 1000 студентів Академії показали: невдоволення змістом ОП 14,3%, часткове задоволення - 54,3% (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2019/11/rezultaty-anketuvannya.pdf>). Під час зустрічі здобувачі підтвердили задоволеність якістю та змістом ОП. Академія фактично проводила зміну ОП з часу її затвердження у 2016 році (у відповідності до НРК) (протокол № 1 Вченої ради від 30.08.2016 р.) у зв'язку зі зміною НПА: у 2018 році у зв'язку з набуттям чинності нової редакції ЗУ «Про освіту» (протокол №14 Вченої ради від 05.07.2018 р.) та у 2019 році в зв'язку з виходом Стандарту вищої освіти зі спеціальності 076 за першим (бакалаврським) рівнем (протокол №8 Вченої ради від 26.02.2019 р.). На сайті в розділі «Обговорення ОП, за якими здійснюється підготовка» (<https://pgasa.dp.ua/discussions/>) розміщено проекти ОП, зазначені електронні скриньки, на які надходять пропозиції від стейкхолдерів. Однак, не презентовано зазначених пропозицій та результатів їх реального обговорення. Інформація про ОП та її зміни є публічною (<https://pgasa.dp.ua/hr/e-doc/osvitni-programi/>). Проте серед розробників ОП зі змінами 2019 року зазначено лише одного представника роботодавців: директор ТОВ «ІР Днепр» Іконніков М.Ю. Під час зустрічі, роботодавці та інші стейкхолдерами підтвердили зацікавленість до розробки та внесення змін до ОП. Академія недостатньо мірою

заохочує здобувачів за даною ОП брати активну роль у розвитку ОП, що також підтверджується їх відсутністю серед розробників ОП. Під час зустрічі здобувачі та представники студентського самоврядування відзначили, що в цілому їх влаштовує представлена ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Академія вживає заходів щодо заохочення здобувачів за даною ОП брати активну роль у розвитку освітнього процесу через проведення анкетного опитування для забезпечення їх прав на отримання якісної освіти та врахування пропозицій щодо підвищення якості організації освітнього процесу (<https://pgasa.dp.ua/anketuvannya/>). В Академії затверджено Положення про анкетування здобувачів вищої освіти (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/Polozhennya-pro-anketuvannya-zdobuchiv-vyshhoi-osvity.pdf>). Однак, у даному Положенні відсутні процедури анкетування студентів заочної форми навчання. Пропозиції здобувачів вищої освіти щодо удосконалення ОП та інших процедур забезпечення її якості узгаляються кураторами академічних груп (Коваленко-Марченкова Є.В., Стенічева І.Б., Каширнікова І.О., Спірідонова К.О., Ступнікер Г.Л.), що підтверджено протоколами засідання кафедри економіки та підприємництва (№7 від 21.01.2020 р., № 9 від 10.03.2020 р.), зокрема щодо поглибленого вивчення людських ресурсів й управління персоналом та професійної іноземної мови та створення студентського наукового гуртка «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Представники студентського самоврядування включені до складу вчених рад академії та економічного факультету, де відбувається розгляд питань внесення змін до ОП (протокол № 4 засідання вченої ради економічного факультету від 19.11.2019 р.). Відповідно до протоколу № 7 засідання вченої ради економічного факультету від 18.02.2020 р. враховані пропозиції студентів О. Товстоног, Н. Гайдар щодо розроблення проекту Положення про варіативні компоненти освітніх програм для економічного факультету та залучення студентського самоврядування до цього процесу. Збір відповідної інформації щодо удосконалення ОП від здобувачів вищої освіти здійснюється на сайті академії (<https://pgasa.dp.ua/discussions/educational-programs/>). Під час відеоконференцій зі здобувачами та представниками органів студентського самоврядування було з'ясовано, що їх задовольняє представлена ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час відеоконференції із роботодавцями та іншими стейкхолдерами було з'ясовано, що вони мають пропозиції і зацікавлені в удосконаленні ОП. Так, зокрема Голова Асоціації представників сфери економічної безпеки Прокопець Р.О. наголосив на збільшенні методів розвитку навичок Soft skills та необхідності безпосередньої участі роботодавців у виборі студентами індивідуальної освітньої траєкторії, а також у впровадженні додаткових короткострокових курсів для здобувачів вищої освіти. Директор ТОВ «ФЕС ТЕРЕБЛЯ» Попова В.В. підтвердила факти працевлаштування випускників ОП та наголосила на достатній практичній складовій в ОП. Відмітила, що випускники ОП мають достатній рівень теоретичної та практичної підготовки, що дозволяє їм фахово виконувати свої функції на підприємстві. Іконніков М. підтвердив, що починаючи з першого курсу здобувачі вищої освіти за ОП вивчають теоретичні дисципліни та на практичних прикладах розраховують економічні показники. Експертною групою з'ясовано, що у 2016 році було враховано в ОП пропозиції роботодавців (директора ТОВ «Міськбуд-Дніпро» Попова А.А., директора ТОВ «Деналлі Груп» Коновалова К.В.) та включено дисципліни «Ціноутворення в будівництві» та «Вартісний інжиніринг» для вивчення студентами систем ціноутворення в будівництві та особливостей взаєморозрахунків за виконані будівельні роботи (протокол № 12 засідання кафедри засідання кафедри обліку, економіки і управління персоналом підприємства від 29.06.2016 р.). Протоколом № 10 цієї ж кафедри від 26.06.2018 р. розглянуто пропозиції роботодавців (заст. директора ПБМП «Строитель-П» Яланської Т.А., директора ТОВ «Міськбуд-Дніпро» Попова А.А.) з приводу включення до навчального плану дисципліни економічного спрямування, вивчення якої дозволить ознайомити здобувачів першого року навчання з основами та особливостями обраної спеціальності. Протоколом № 8 кафедри від 12.02.2019 р. розглянуто пропозиції роботодавців (директора ТОВ «Хомстрой» Мартинова А.С., директора ТОВ «Пренда» Тавкіна В.Є.) щодо розширення переліку результатів навчання за рахунок вміння оцінювати вартість будівельних робіт та складати й аналізувати кошторисну документацію. Представники роботодавців залучені до освітнього процесу за даною ОП, а саме: д.е.н., професор кафедри Левчинський Д.Л., доцент кафедри, к.е.н. Попова В.В. У 2019 р. до складу розробників ОП було включено Іконнікова М.Ю., директора ТОВ «ІР Днепр». Таким чином, під час онлайн візиту до Академії експертна група пересвідчилась, що залучення роботодавців фактично відбувається, але має не систематичний характер.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Збиранням та урахуванням інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників освітньої програми займається кафедра економіки та підприємництва. Статистику щодо кар'єрного шляху випускників, яка зазначена у відомостях самооцінювання, підтверджено під час відео конференції з випускниками. Випускники зазначили, що мають контакти для зв'язку з кафедрою. Випускники Юрій Бучек, Гор Закіян

підтвердили, що рівень отриманих знань на ОП достатній. Відмітили поєднання теорії та практики. Зауважили на тому, що дисципліни дали змогу отримати широкий кругозір. Владислав Черкас зауважив, що навички Soft skills, що були отримані під час навчання, дали змогу навчатися на освітній програмі за кордоном у США. Зокрема, це стосувалося знань та навичок з англійської мови, а також у сфері маркетингу. Запропонував кафедрі розвинути зв'язки з підприємствами у процесі навчання. За відомостями кафедри станом на травень 2020 року, підтримується зв'язок із 117 випускниками, з них: працюють за фахом - 64 особи; навчаються в магістратурах - 19 осіб; знаходяться у відпустці по догляду за дитиною - 16 осіб. З метою узагальнення досвіду випускників щодо їх кар'єрного шляху та систематизації використання їх досвіду для вдосконалення ОП рекомендовано створити асоціацію випускників.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

В контексті приведення ОП у відповідність до нормативно-правової бази починаючи з 2017 року в Академії розроблено нові стандарти організації освітньої діяльності, що реалізуються через відповідні Положення. Відповідно до розділу 3 Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/pro-sistemu-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-osviti.pdf>) здійснюється періодичний перегляд освітніх програм. Моніторинг якості освіти здійснюється згідно відповідного Положення (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/pro-monitoring-yakosti-osviti.pdf>). Розроблено Стратегію розвитку на 2020-2025 роки (https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/04/Strategiya_2020-2025-1.pdf), яка передбачає: тісну співпрацю з роботодавцями та фахівцями-практиками; залучення до створення системи якості не лише академічної спільноти, а й інших стейкхолдерів. В Академії запроваджено систему громадського обговорення нових проектів ОП (<https://pgasa.dp.ua/discussions/educational-programs/>). Також Академія вчасно поповнює та оновлює матеріально-технічну базу, інформаційні та програмні ресурси, поліпшує умови для осіб з особливими освітніми потребами. Однак, процес моніторингу реалізації освітньої програми обмежений п. 1.3 Положення про анкетування здобувачів вищої освіти (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/Polozhennya-pro-anketuvannya-zdobuchiv-vyshhoyi-osvity.pdf>), згідно якого анкетуванню підлягають здобувачі лише денної форми навчання.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація даної освітньої програми проводиться вперше (первинна акредитація). Під час онлайн візиту акредитаційної експертизи спілкування з академічним, адміністративним та допоміжним персоналом, здобувачами вищої освіти відбулося виключно українською мовою. В Звіті ректора про роботу академії в 2019 році і завдання на новий 2020 рік (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/08/ZVIT-PRO-ROBOTU-PDABA-V-2019-ROTSI.pdf>) у розділі «Виховна робота» першим абзацем визначено, що «Академія повинна стати українським закладом вищої освіти. Доброю нагодою стане виконання Закону про мову». Академією розроблено перспективні плани щодо оновлення інфраструктури, зокрема розроблено ескізні рішення на ремонт всіх санвузлів академії з урахуванням потреб маломобільних груп населення. Академія продовжує розвивати внутрішню систему забезпечення якості, зокрема уже оприлюднені перші результати анкетування здобувачів (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2019/11/rezultaty-anketuvannya.pdf>).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/pro-sistemu-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-osviti.pdf>) визначені основні процедури та заходи системи внутрішнього забезпечення якості. В ході зустрічей виявлено наявність єдиних цінностей щодо якості освіти у представників адміністративного персоналу, НПП, здобувачів, які визначають якість освіти як інституційну ціль, а її забезпечення – як спільну відповідальність усієї спільноти. В Академії контролюється навчальний процес протягом семестру (поточний контроль, ректорський, контроль залишкових знань), екзаменаційних сесій, та обліковується рейтинг студента. Механізм оцінки викладачів очима студентів діє на підставі Положення про анкетування здобувачів вищої освіти (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/Polozhennya-pro-anketuvannya-zdobuchiv-vyshhoyi-osvity.pdf>). Моніторинг якості освіти проводиться на рівнях: -викладач - кафедра - деканат - ректорат; -студент - група - курс - спеціальність - факультет; -навчальна дисципліна – освітня програма – освітній рівень на підставі Положення про моніторинг якості освіти(<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/06/pro-monitoring-yakosti-osviti.pdf>). Під час відео конференції з адміністративним персоналом та аналізу Положень про функціонування відділів Академії було з'ясовано, що лабораторією з моніторингу якості навчання та організації й планування навчально-методичної роботи здійснюється забезпечення та контроль діяльності внутрішньої системи забезпечення якості освіти, зокрема успішності, відвідування занять, методичного забезпечення тощо. Організацію та контроль навчального процесу здійснює навчальний відділ. Навчально-методичний відділ здійснює методичний та організаційний супровід процесів акредитацій ОП. Відділ якості освіти, маркетингу та профорієнтаційної роботи здійснює централізоване анкетування стейкхолдерів у системі забезпечення якості освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Академія виробила відповідну політику, яка є публічною і базується на системі менеджменту якості. Інформація про ОП є публічною. Внесення змін до ОП 2018 р. та 2019 р. свідчать про удосконалення ОП та присутність загальної інституційної політики. Існує чітка система координації з питань забезпечення якості. Проводиться централізований моніторинг якості освітньої програми. Результати анкетування розміщені на сайті Академії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Академія недостатньо мірою залучає здобувачів вищої освіти за даною ОП брати активну участь у розвитку системи внутрішнього забезпечення якості ОП, що підтверджується їх відсутністю та відсутністю представників органів студентського самоврядування у складі розробників ОП. На сайті не презентовано зауважень та пропозицій до проектів ОП. Рекомендовано поширити започатковану практику централізованого анкетування здобувачів вищої освіти на предмет якості ОП «Економіка підприємства». Подальший розвиток внутрішньої системи забезпечення якості освіти полягає в регулярності, безперервності, прозорості та публічності процедур, таких як анкетування всіх учасників освітнього процесу та стейкхолдерів, а саме: здобувачів, у т.ч. заочної форми навчання, викладачів, адміністрації, випускників та інших стейкхолдерів. Проводити регулярний та системний моніторинг пропозицій роботодавців та налагодити зворотний зв'язок на постійній основі. Як варіант, можливо створити Раду роботодавців за спеціальністю, яка стане інститутом постійної дієвої співпраці у розвитку ОП. З метою використання практичного досвіду у процесі удосконалення ОП рекомендовано створити асоціацію випускників.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Академією розроблено необхідні внутрішні нормативні стандарти та положення. Розпочато процес активного залучення здобувачів вищої освіти, роботодавців та інших стейкхолдерів до періодичного перегляду та удосконалення ОП. Виявлені недоліки можуть бути швидко усуненими, в тому числі із використанням наданих рекомендацій.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На сайті Академії (<https://pgasa.dp.ua>) сформовано блок публічної інформації, в якому зокрема знаходяться установчі документи та положення, що регулюють освітній процес (<https://pgasa.dp.ua/academy/official-inform/main-documents/>). Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регулюються Статутом ДВНЗ ПДАБА (Наказ МОН від 10.02.2017 р. №207) (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/04/statut-2017-www.pdf>), Концепцією освітньої діяльності (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/04/Kontseptsiya.pdf>), Правилами внутрішнього розпорядку для працівників (<https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/04/Pravyla-vnutrishnogo-rozporyadku.pdf>). Позитивним є оприлюднення Стратегії розвитку ПДАБА на 2020-2025 роки (https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/04/Strategiya_2020-2025-1.pdf). Під час зустрічей академічна спільнота, роботодавці та здобувачі вищої освіти підтвердили свою обізнаність про вільний доступ до необхідної інформації, отримано схвалення щодо її своєчасного висвітлення.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На офіційному веб-сайті Академії у розділі «Громадські обговорення» є підрозділ «обговорення програм» (<https://pgasa.dp.ua/discussions/educational-programs/>). Серед PDF-версій освітніх програм міститься ОП «Економіка підприємства». Під час відео конференцій з гарантом ОП та адміністративним персоналом з'ясовано, що проекти ОП розміщуються не пізніше ніж за місяць до затвердження змін до ОП з метою отримання зауважень та пропозицій від стейкхолдерів, які надходять на вказану на сайті адресу електронної пошти. Далі вони узагальнюються гарантом ОП та робочою групою, розглядаються кафедрою, навчально-методичною радою економічного факультету. Лабораторія з моніторингу якості навчання та організації й планування навчально-методичної роботи, а також відділ якості освіти, маркетингу та профорієнтаційної роботи вносять необхідні коригування та направляють на розгляд до навчально-методичної ради Академії.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Інформація про освітню програму розміщена на сайті університету: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2018/07/076-Pidpryyemnytstvo-torgivlya-ta-birzhova-diyalnist-2.pdf>. Силабуси навчальних дисциплін розміщені за посиланням: <https://pgasa.dp.ua/sylabus/ekonomika-pidpryyemstva/>. Обсяг інформації є достатнім для потенційних вступників і роботодавців.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

В Академії розроблено та розміщено на офіційному сайті внутрішні нормативно-правові акти, які регулюють освітній процес. Це забезпечує відкритість провадження освітнього процесу за ОП для всіх зацікавлених сторін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

На сайті Академії не оприлюднюються зауваження та пропозиції стейкхолдерів до ОП. Спостерігаються певні технічні збої та ускладнений пошук необхідних документів в окремих випадках.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

В цілому забезпечується доступ та прозорість публічної інформації. Інформація оновлюється та є чинною на момент її знаходження на офіційному сайті університету. Виявлені недоліки не є суттєвими та можуть бути усунутими в короткий час.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	E
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Положення нав відділ.pdf</i>	EDsogkD5+24ZOIIAOYGLwixT18xaaFFe9UuXWvNQtzs=
Додаток	<i>Положення по лабораторію якості освіти.pdf</i>	2Rb9gTk3m+9f/6Xnz3oRKeiqnI271WITxaSXuBHYrOA=
Додаток	<i>Положення про навчально-методичний відділ.pdf</i>	Wns+whuXPFDENi/oUobkU+SBXANxoLyAw+rXtxfAgEO=
Додаток	<i>Порівняння ОП зарубіжних ЗВО+ПОЛЬЩА.pdf</i>	jj4oeSqB3+ff+w3MaORo2yYY2OcyweaoV5rnLnFXTA=
Додаток	<i>Статистика_Випускники.pdf</i>	NdSMMDW1lFbYE1ia5qTDsoEomMxc6bgxlAAfevivdOo=
Додаток	<i>Протокол_12,_2016.pdf</i>	GOw8hRX5rGcRfoFoD4XJItfawURABSYSxSTdegTWDBs=
Додаток	<i>Протокол_10,_2018.pdf</i>	3C77IZaHOL3o5HOLX4nIdME2aP/ox9Y8ErFxnPoXyCQ=
Додаток	<i>Протокол_8,_2019.pdf</i>	QIxoAQGk7CFFNCodCuOVZjfpkfazNHocoHsVpKlhhMc=
Додаток	<i>ПРОТОКОЛ_7_2020.pdf</i>	k9pQFbKSR7uHUFxq+VLBoWtdV6fb2d/HDQ9OW4Fyjs=

Додаток	<i>Протокол_9,_2020.pdf</i>	r+EhgR56AxcY8XyVlh6EEM6NVogtRrJCwve5wuv9 ZNg=
Додаток	<i>витяг_з_протоколу_4_ОП_(3).pdf</i>	kQSL+fTKKPQ+mTgCiKFyCeY7RhYLKHSBafP2Ufoi XFY=
Додаток	<i>Витяг_з_протоколу_7_ВР_(4).PDF</i>	LNmVwhaUdtGBejvNjS+NT1BER62hnjofvN5O5Erok nY=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Дацій Олександр Іванович

Члени експертної групи

Лавренко Валентина Віталіївна

Царенко Ілона Олександрівна